

# БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М  
Обкомой ба  
БМАССР-эй Верховно  
Советдэй Президиумэй  
ОРГАН.

## АРАДАЙ УРИHALAMZA

Gurbadugaar Tabanzilei (xojordoxi zileins viipyskiin) gyrenei urihalamaza gargaха тухай БССР Сојуузаа Аратай Комиссионаудай Соведедэй тогтоол, 1939 онои августин 1-де толигдогдо. Патриотическа халуун мөдөрлөндөө зоригзоһон, совед ороной граазданууд хараа уриһаламза гaргaлгити ама-рлана. Өөрингөө гыrende ара-дай үгедег уриһаламзaнууд ха-даа Exe оронoo улам бири бе-хизүйлэгдe, арадай өөһeдийн хөндө хайн бaлдaлдa зориула-гдана геze совед гразданин быхен хьсед oilгоно. Eгeел илмeһee, манaидa гразданин илг быхен уриһаламзийг бaртaгaаr дахана.

BKP(b)-eин XVIII сjeездеeр аbтaһан, Gurbadugaar табaнзи-лей плаан болбол коммунист ообшествиийг багуулалгийн агуу-лхе програама myн. Kапитaлaнa барилгин далaсаар, ара-дай азaxиin бixий һалбаринуудай үргэлтн теempnyдeер, ара-зонoi мaтeриaльнa eнxe һaин бaлдaлийг ба азалсадай кылтыр-не-тeхнoиeскe хeмзeeгй дeсe-лүйлгeер, Стаалинска Gurbadu-гаар Tabanzilei плаан хадаа манай ороной ород баггаа хьгелтн шне полосаада—ан-гигий социалист ообшество багуулалгийг дьургелгн ба соци-ализмаа коммунизмада са-дамзаа шилzen оролгн polo-саада хьсед таарана.

Манай ороной урагсаа жамар гигаант жхе алхам хөхийлн олгохон туга гурбадугаар табанзилей плаанай гол дабаринуудийн ханазы эже.

SSSR-ей бixий промишленос-тиин хөмзөөн, 1937 ондо 95,5 миллиард тьхериг байхан аад, 1942 ондо 184 миллиард тьхериге тьхтер гь, ал 92 процент ургaxa жоһот.

Xьдөө азaxиin продууксань, 1937 ондо 20,1 миллиард тьхериг (1926-27 онуудай сeнгер) байханаа, 1942 ондо 30,5 миллиард тьхериг гь, ал 52 процент жхе болхо байна.

Xojordugaar табанзилей торсо соо, капитальна барилгада 114,7 миллиард тьхериг оруулагдahan аад, мьнөө бixий арадай азaxиидa капитальна барилгн хөмзөөн 192 миллиард тьхеригеер хараалгдана.

SSSR-те арадай хөрегелгөн неге хахад дахин ургaxa ба гоордои ба дeрeeвиин азалса-дай кылтырне-азahuудaлийн обслуузалгaдa (социальнa стрaxoвaни, геgeерeл, eнxe eлүйрийг хамгаалгaдa гexe мeдeтeдe) гaргaсанууд 1937 ондо 30,8 миллиард тьхериг байханаа, 1942 ондо 53 миллиард тьхериг болхо байна.

Ороной, бixий азaллaзa шадaxa арадзонoi азaлaйн резыльтад болхо, арадай дохooдoн 1937 ондо 96 миллиард тьхериг байхан аад, 1942 ондо 174 миллиард тьхериге тьхтер ургaxa байна.

Eне зилей мaйдa болһон, SSSR-ей Verxoovно Soveedei гурбадугаар сeсeи болбол 1939 ондо SSSR-ей гьrenei бьидзeед баталаа. Бьидзeedei дохooднo хубинь 156.097.829 мианган тьхеригеер ба гaргaсануудaин тьх-155.447.829 мианган тьхеригеер, тaйлбарилан xeлeбeл, дохooдуудaн гaргaсанууд-хаа 650 миллион тьхеригеер жхе болһонтоigoоронь баталгaдaа.

SSSR-ей 156-миллиардa тьхериге дохooднo бьидзeед болбол манай арадай азaxиin социалист суглуулбаридань—социалист промишленост, траанспорт, хьдөө азaxиin ба худалданһаа оруултануудта тьсеглeнe. Дoхooдoи eдe истooгнигууд ха-даа совед гьrenei бьидзeede тe дохooднo бixий оруулалтийн аарбанаин жьхен хублтийн гьrene. Арадзонһoo нaлooгууд хадаа бьидзeedei дохooднo хублтийн мийл 4 процент шaxуу болно.

Ekonoomiин реэлиийг сахил-

га, азaxиидa хaйшaxeрeгeер хaндaлгaтaй тeмeсeл пpeдпpиятaинуудaй дохooднoстиийг дeсe-лүйлeлгe, промишленo продуук-циин ургaлтa ба eнeтeи дaсa-рамдуулан, тoвaрoобopoдoийг үгeдexлeгe, арадай азaбaйдaлaй мaтeриaльнa хeмзeeгeин дeб-зeлтe—eгeел eдe xaдaа совед зaсaгaй фaнaнcовa пoлитикийн үндeһe һууридань бaинa, eнe болбол манай бьидзeedei дeфи-цитнe бixe бaixийнь ба дохoo-дуудaн гaргaсануудhaа сaг үгeлзe дeсeе бaixийнь гaрaнтирoвaлaнa.

Gьrenei уриһаламзaнууд болбол совед гьrenei дохooдуудaин сeрлooзнo истooгнoнo мьн болно. Gьrenei уриһаламзaнууд хадаа нeгeдeгeер табaнзилдe—5,8 миллиард тьхериг, xojordoxi табанзилдe—18,8 миллиард тьхериг гьrendөө үгe-һен бaинa. 1938 ондо үсөө 5,4 миллиард тьхериг oрoo. Eнe зилей бьидзeede, арадзонoi дунда тарагдaxa, гьrenei уриһаламзaнуудhaа дохooд 5,850 миллион тьхеригеер хараалгaдaа.

Soveed уриһаламзaнууд—eнe xaдaа гьrenei дохooдoи, угaa жixe пoлитическe удxaсанaртaй истooгнoнo мьн. Манай oрoнoй гразданин бьхен уриһаламзaнуудта хaбaдaлсaлгaрaа eсeгe oрoнoгoo oбopoнoшaдaбaриин сааsадаа бeзилeгдe тухaлaнa. Kоммунизмиин xereгe, совед гьrende ба Lenin—Стаалинай агуу жхе паартида eсeстee xьртeр пpeдaннe бaй-ханаа харуулна.

Oбopoнoнo eрxим тeexнeкeер хьсед зeбсeглeгдeһeн, хьсeнтьгeс Улаан Aарми, Улаан Flood хадаа Soveed Сојуузаа хилenүүдийн ба oрoнoгoo гразданин бьхeнeи мийрe азaллийн xлoрxooр хaмaгaлaнa. Soveed xьн бьхeн болбол уриһаламзaнуудта хaбaдaлсaлгaрaа, Улаан Aарми ба Улаан Floodoгoo хьсeсaдaлийн улам бьри бeхизүйлxe бaинa.

Eгeел иимe дeрeһee, манай xьдeлмeршeд ба кoлкooзни-гууд, сlyззaшчнeр ба интeллeгeнтнүүд болбол социалист гьrendөө уриһаламзaнуудийг угaa жixe бaртaгaгaар гьгeнe. Mанaйда уриһаламзaнууд хадаа үнe-хөөр арадай xapaктeртaй бaинa.

Mьнөө, пpавилeльcтвo болбол зургаа миллиард тьхеригеи уриһаламза гaргaa. Gurbadugaar табанзилей (xojordoxi зилeин viipyskiin) уриһаламза хадаа тoн бoгoнoхoн болзoтo, xьсeдeр тaрaгдaxaнь дaмзaггьгь. Eнeeндe нaйдaбapиmнaй жьбгeбeл, совед арадай патриотизм, Lenin—Стаалинай паартийг ба Soveed пpавилeльcтвийг тoлpoн манай арадай нягтаар зaс-сaһaниинь, xьдeлмeршeн ба тaрaгaсанaй социалист гьренлийг бixий хөмзөөгeрeн бeхизүйлxe гeһeн тeдeнeрeи xалуун дурa-хьсeл мьн.

Пaртилaнa ба совед oргaни-зaцaнaнуудaй зoригoнo—уриһa-ламзa тaрaлгaдa бixий хөмзeeгeерe тухaлaxa. SSSR-ей Verxoovно Soveede тa сојуузнa ба aвтoнooмнo рeспyбликeнeдeи Verxoovно Soveedyдe һуңгaлтaнуудaй үгeдe суглуу-лaдaһан aгитaциoннo xьдeл-мeриин aixaбтaр жixe oпeдийг хьсeдeер хeрeглeхe xereгeлe. Aгитaтoрнoуд хадаа манай уриһаламзaнуудhaа oрoдoг зөeри-нүүдeи жaмaр жьүмeндe гaргa-шaлaгдaдaгийн oйлгуулxa, oбли-гaцa бapигсaдтa уриһаламзиин асaг тухийн oйлгуулxa жоһoтoи.

Уриһаламзийг aмзaлтaгaар тaрaлгa—eнe xaдaа шeнeнүүд зaвooдууд, фaбpикaнууд, шaxтa-нууд, гоорoдууд ба MTS-үү-дийг барилга, манай айдarta Улаан Aарми ба Улаан Floodийг сааsадaн бeхизүйлeгe, бixий совед арадай азaбaйдaлийг саa-шадaн хaйзaруулгa, инaг eкo-opoнoгoo хьсe шaдaлийг улам бьри бeхизүйлeгe мьн гeзe oйлгоxo xereгeлe.

## Шэнэ типовой хургуули баригдаба

Наяхан, Зуйево-Гүвтэйн сомондо шэнэ типовой хургуули баригдаха дүүргэгдэв. Энэ барилгада 6 мянган тьххериг гаргасалагдаа.

Барилгын худалмэрийн 60 наһатай дархан нүхэр Доржиев хүтэлбэрлхэн байна. (УЛААН СЕЛЕНГА).

## Gurbadaxi tabanzilei (xojordoxi zileins viipyskiin) gyrenei urihalamziji gargalgin ysloovi

1. Gurbadaxi tabanzilei (xojordoxi zileins viipyskiin) gyrenei urihalamaza хадаа, xojor janзаар гaргaгдaба, гeбeл: алдууригы ба про-центне.

Алдууригы виipyskiin oблигaцaнyудтa бьxий олзонь сьyбepиeрeе тьлeгдeхe, зьгeгeр, пpoцeнтнe виipyskiin oблигaцaнyудтa — кьпoo-нуудaар пpoцeнтeр тьлeг-дeхe бaинa.

2. Eнe уриһаламзиин виipyskiе болбол разриаад бьхeндe 100-100 миллион тьхeригeи разриаадаар хубaгдaxa болно.

Разриаад бьхeниинь 20 мианган сeеринүүдeи бaйдaг. Алдууригы виipyskiin разриаад бьхeнeи сeеринүүд 60001 нoомeрһoo 80000 нoомeр хьртeр, пpoцeнтнe гaргaлтийнхн 140001 нoомeрһoo 160000 xьртeр нoомeрнyудтaй бaixa.

Oблигaцaнyуд хадаа, сeepи бьхeндөө 1 нoомeрһoo 50 нoомeр хьртeр нoомeрнyудтaй бaixa.

3. Gurbadaxi tabanzilei (xojordoxi zileins viipyskiin) gyrenei urihalamaza болбол алдууригы виipyskiin тaлaар, 500, 200, 100, 50, 25 ба 10 тьхeригeи бa пpoцeнтeтeи ви-пyskiin тaлaар, 500, 200, 100 ба 25 тьхeригeи үнeтeи oблигaцaтaгaар уриһаламзa гaргaдaxa болно.

500 ба 200 тьхeригeи үнeтeи oблигaцaнyуд болбол тa-бa бa xojor нoомeртoи нeгe сeepиин 5 гь, ал 2 зyг-гaд тьхeригeи адлixан oблигaцaнyуд болхо бa тeрeн иимe eрxetей бaixa гeбeл:

a) алдууригы виipyskiin тaлaар, 5 ба 2 сьyбepинүүд oблигaцa дeрe зaгдaһан нoомeрнyудaй нeзeдбьри-дeнь дoрo тудaxa бaинa, б) пpoцeнтe виipyskiin тaлaар—oблигaциин бьxий нaрицaтeльнa үнeһөө үгeтeхe пpoцeнтин олзo.

50, 25 ба 10 тьхeригeи oблигaцaнyуд болбол зyн тьхeригeи oблигaциин хуби-нyудaн болхо бa зyн тьхeригeи oблигaцaнyуд дeрe xьртeхe тyсxaita хубидaн (1/2, 1/4 ба 1/10) тудaһан сьy-бepи гь, ал пpoцeнтин ол-зийг aбaxa eрxe үгтeхe.

TAILBARI: Уриһаламза

зaxиxадaн, зaxилгийн тoонь xaдaа дaндaа тoмoнyуд oблигaцa үгтeзe болxогьгь бaйһан лe үшaртa, уриһаламзa зaxигсaдтaй тoсoxoдo зoxид бaixиin тyлaдa зoриулaгдaн, 25 ба 10 тьхeригeи oблигaцaнyуд гaргaдaнa.

4. Oблигaциин нaрицaтeльнa үнийн (зyн тьхeригeи) opуулaсaд, зyн тьхeригeи oблигaцa бьридe 3000, 1000,

500, 200 ба 150 тьхeригeи

сьyбepинүүд тoгтooгдoxo. Уриһаламзиин xopин зилeи болзop соo, алдууригы ви-пyskiin oблигaцa бьхeн сьy-xe бaинa.

Сьyбepи тудaһан oблигaцaнyуд тьлeгдөөд, сааsадаа тиразхaа гaргaгдaxa.

5. Уриһаламзиин xopин зилeи болзop соo алдууригы виipysкeнyудтeн зилeи тoршo бьхeндe дьрбe-дьрбөөр, xa-мтa 80 сьyбepиин тиразнууд

болхо.

Сьyбepиин тиразнууд ха-даа SSSR Сојуузаа фaнaнcиин Аратай Комиссиараадаар тoгтooгдoһон болзoртo хeгдe-xe бaинa.

6. Алдууригы виipyskiin уриһаламзиин сьyбepиин тираз бьриин разриаад бьхeндe, ондоогоор xeлeбeл, 100 миллион тьхeригeи уриһаламзa бьхeндe дoрo, дypсaгдaһан тoтo сьyбepинүүд нa-дaxa бaинa:

Z и л н ы д	Жамарнууд тиразда	3 мианган тьхeригeи сьy-бepинүүдeи тoo		500 тьхeригeи сьyбepинүүдeи тoo		200 тьхeригeи сьyбepинүүдeи тoo		150 тьхeригeи сьyбepинүүдeи тoo		Тираз бьриин сьyбepинүүдeи тoог xaмтa	Тираз бьриин сьyбepи (тьхeригeер)
		1	5	1	5	1	5	1	5		
Тьрүүшлн зил	1—4 xьртeр тираз бьxeндe	1	5	50	1000	10944	12000	1874600			
Xojordoxi зил	5—8	1	5	50	1000	10944	12000	1874600			
Gurbadaxi зил	9—12	1	5	50	1200	7944	9200	1464600			
Дьрбeдeкeи зил	13—16	1	5	50	1200	7944	9200	1464600			
Табaдaxи зил	17—20	1	5	50	1200	7944	9200	1464600			
Зургаадaxи зил	21—24	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Дoлooдoxи зил	25—28	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Нaймaдaxи зил	29—32	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Жьдeдeкeи зил	33—36	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Арбадaxи зил	37—40	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Арбагeдeкeи	41—44	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Ar. xojordoxi	45—48	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Ar. гурбадaxи	49—52	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Ar. дьрбeдeкeи	53—56	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Ar. табaдaxи	57—60	1	5	100	1400	5794	7300	1207100			
Ar. зургаадaxи	61—64	1	5	150	1600	11044	12800	2059600			
Ar. долоодохи	65—68	1	5	150	1600	15994	17350	2742100			
Ar. наймадaxи	69—72	1	5	150	1600	21494	23250	3627100			
Ar. жьдeдeкeи	73—76	1	5	150	1600	31294	33050	5097100			
Xorидoxи	77—80	1	5	150	1600	37194	38950	5982100			
Сьyбepиин бьxий тиразда 100 миллион тьхeригeи уриһаламзa бьриин тoог		80	400	8000	110400	881120	1000000	158888000			

7. Сьyһeн oблигaцaнyуд болбол тeрeнeи тьлeбepийн бaхийн тyлa, 1960 oнoи дeкaбpийн 1 xьртeр зьyйлeг-дeхe бaинa.

Тьлeбepийн бaхийн тyлa зьyйлeгдeгeи oблигaцaнyуд хадаа, eнe болзopoи үнгерхeн xoino, xьсeе гeexe бa тьлeбepийн үгтeхeгeи.

8. Пpoцeнтe виipyskiin oблигaциин олзонь, зил соo нeгe удaa, кьпooнoр 4 пpoцeнтин хөмзeтeгeер тьлeгдeхe. Тeрeнeи тьлeгдeхe болзopонь хадаа, 1940 oнoи дeкaбpийн нeгeнһee eхилeд, зил бьхeнeи дeкaбpийн нeгeнһee тьлeгдeзe бaixa.

9. Пpoцeнтeи гaргaлгийн oблигaциийг гeдeргeнь xудaлдaн aбxа жaбaдaл 1955 oнoи дeкaбpийн нeгeнһee eхилeд, 5 зил соo (1955,

1956, 1957, 1958, 1959 онуудта) зил бьридөө адaли-xанaар жaбуулaгдaxa.

1955-1958 онуудта гeдeргeнь xудaлдaн aбxа oблигaцaнyуд болбол SSSR-ей Фaнaнcиин Нaркoмaдaар тoгтooгдoһон болзoртo тьлeбepийн зил бьриин тиразаар тoгтooгдoxo.

Xудaлдaн aбтaһан oблигaцaнyудaй нaрицaтeльнa сeнгийг oблигaцa бapигсaдтa тиразa гaрaһан зилeи дeкaбpийн 1-һee eхилen тьлeгдeнe.

Тиразаар тьлeгдeгeи oблигaцaнyуд болбол 1959 oнoи дeкaбpийн нeгeнһee eхилзe xудaлдaн aбxа бaинa.

10. Тиразаар тьлeгдeһeн oблигaцaнyудaй кьпooн бол-

бол тираза болһон зилeи дeкaбpийн нeгeн хьртeрeи кьпooнyудийг opуулaсан тьлeгдeнe. Удaтeexи болзopнyудaин кьпooнyудтa мьн-гe тьлeгдeхeгeи.

11. Пpoцeнтeи oблигaцaнyуд бa мьн кьпooнyуд болбол болзopoигoo болxodo, xудaлдaн aбтaхa бa тeрeн-ийг тьлүйлxийн тyлaдa, 1960 oнoи дeкaбpийн 1-нeи үдeр xьртeр oблигaцaцa зьyйлxe xereгeи.

Eнe болзopoи үнгерхeн xoino oблигaцa бa кьпooн бapигсaд, кьпooн бa oблигaцинaа тьлeбepийн aбxа eрxe гeexe бaинa.

SSR Сојуузаа Фaнaнcиин Аратай Комиссаар A. Zveerov.

## SSSR-ей SOVNARKOOM ба BKP(b)-ей CK-де

### Xьдөө ниутагта азahuугша xьдeлмeршeд бa сlyззaшчнeрeи, xьдөөгeи хургагсанар, агрономууд бa кoлкooзyудaй цлeнгийд бixe бусад ниуруудай усаадьба шадархи үчаастогууд тухай

Koлкooзyудaй гaзapaй тeрри-тoри дeрe азahuугша кoлкoo-зyудaй цлeнгийд бixe xьдeл-мeршeд бa сlyззaшчнeрeи, xьдөөгeи бaгсанар, агрономууд бa xьдөөгeи интeллeнциин бусад кaтeгopийнyудaй усаадьба шадархи үчаастoгyудийг хeрeглeхийн зyрaмшyлxийн зoри-гooр, SSSR-ей SNK бa BKP(b)-eин CK тoгтooно:

1. Гьrenei пpeдпpиятaинyуд, тьмeр xaргийнyуд дeрe бa үч-рeзeдeннйүүдeи xьдeлмeршeд бa кoлкooзyудaй тeрритoри дeрe xьдөө ниутагта азahuугша кoлкooзyудaй цлeнгийд бixe xьдeлмeршeд бa сlyззaшчнeр, тeрeшeлeн xьдөө ниутагта xьдeлмeршeд бa азahuудaг xьдөөгeи хургагсанар, агрономийгeскa, зoовeтepинaрнa бa мeди-цинcкe xьдeлмeршeд болбол—нeгe бьлeдe, бapилгaнyудaй eзeлзe бaйһан плooшaдийг opуул-лaсaд, 0,15 гeктaрhaа жixe бixe хөмзeтeи усаадьба шaдa-ри үчаастoгyудийг хeрeглeхийн тoгтooxo.

2. Koлкooзyудaй цлeнгийд бixe инвaлидyуд, пeнcиoнeр-нүүд, үтeлхeн хyнyудeи

### Убеhe xuriaalgijii oiriin 2—3 ydernyydte dyurgexiin tylөө byxii xysejөө mobilizovaalja

#### Azalai discipliinijii ņangadxaja

Xorilin aimagai, Xorilin somonoi, Staalinai neremzete kolxooz болбол убеhe xuriaalgiiin kampaanijii тулай jixeer удаа-зуулаа байна. Ene kolxooz болбол плаангаа johoор 1500 гектаар сабшалангил сабша ба 15000 ceenter ybehijii xuriaaxa баггаа. Teed, мүнөө, ijyулиин 25-най medeeger, tus kolxooz 285 гектаар сабша, плаанаа 19% dyurgeed байна.

Убеhe xuriaalgiiin xydelmeride jabaza баггаа kolxoozигуудай дунда azalai discipline тон хула. Zarim kolxoozигууд болбол yder byriingөө noormilij dyurgexiin tylөө temesedeggyi байна.

Hyylei taban xonogoi торсоооо 300 гектаар сабша плаантай байхан аад, xamta 53 гектаар сабша.

Ene kolxooz болбол kolxooz-

niguудаа builtijins убеhe xuriaalgada xabaaduulaa ņadaagyi байна. Ybehenei xydelmeride xamta 70 хуныуд jabaxa байхан аад, мүнөө 21 хуныуд xydelmerilze байна.

Ene бригадин moriņon Jazikov gegse—kosiilkingsa moridijl алдаад, kosiilkanguудаа nege yder mlin байгана. Ene yjede maņiniitnuud, B. Miņaarin tryyetegeer, gernyydtee xariza, 3 syytke xydelmeridee гарангы, arxidaza Jabahan байха jym. Myn tereņelen brigadiirans Tatayrov gegse, sag yrgelze arxi uua jabadag, xuriaalgiiin xydelmerilijii konkreetneer xytelberildeggyi байна.

Iime organizoovanno biņe, муу xydelmerinyud xadaa убеhe xuriaalgijii тон болоогийгөөр удааруулба.

Kolxooznig.

#### Erxim iniciatiiva

**Muxar-ņiber, (telefoonoor abtaba).** Xonxoloin MTS-iiin ba avtotriaada kollektivnyud болбол убеhe xuriaalgijii oiriin ydernyydte dyurgexiin tula kolxoozuudta tuhalmaza zyyulxe gehen togtoomzijl profsojuuzna suglaan deere abaza, ijyулиин 13-да „Pobeditel“ kolxoozoi сабшалан deere xuriaalgiiin xydelmerinyudijl jabuulaa hen. Ede kollektivnyud xadaa 65 хуныудеi sostavtagaar гараад, 3 zvenoi болон таһаргаа xydelmerilhen баггаа. Tere yder 600 ceentner ybehijins somozogehen ba oboedelgin zabhartaa, „kolxoozuudai obņceestvenne gazarnuudijl yrilgehe xamagaalxa“ ба „kolxoozuudai obņceestvenne malazalijl xygzexexemzejabuulganuud tuxai“ BKP(b)-ein CK-gei ба SSSR-ei SNK-gei togtoolnuudijl oilgulxa agitacionno-

maassova xydelmerinyudijl jabuulaa hen. Ydeņe bolxodo, xuriaalgiiin nege yderei xydelmerilin rezylytaadijii xamtdaxan zyeze, xuriaalgijl hain ņanartaigaar, bogonixon sag соо dyurgexe tuxai yrgenөөr xelsehen baigaa.

Hajaxan, ijyулиин 30-най амартата, Muxar-ņiberi aimceentri 30-aad гаран slyzazener, xydelmerilegņed болбол Muxar-ņiberi somonoi, Vorosilovoi neremzete kolxoozoi pooli deere xydelmerilөө. Ene yderel torņo соо 300 ceentner ybehijii somohon ba 5-haa ylyyxen gektariijl сабша ygebe.

Gyrenei ba obņceestvenne organizoovanno oлон тоото kollektivnyudei ene erxim iniciativijl byxii xemzegeerem demexex ba yrgedxexe xeregtei

Daņijev G. C.

#### Arai geze 19 procent

Jaruunlin aimagai, Egetiin somonoi, Kaarl Maarksai neremzete kolxooz болбол убеhe xuriaalgiiin xydelmerilijl ijyулиин 4-ней yder exilhen jym. Xediti ime baibaņ, tus kolxooz болбол убеhe xuriaalgijl мүнөө dyurgexeer hanaaņalaajigyi, тон болоогий, aali teempeigeer jabuulza байна. Ijyулиин 24-ней yder, oroidoo 11388 ceentner ybehijii beledxeze, vaalova sbooroiгоо плаанijl arai geze 19 procent dyurgebe.

Gadna, бригадануудтань azalai discipline тон хулаар табигдahan ба azalanь зybeer organizovaalгдаагыи deerehee,

ydereins noormonud sag yrgelze dyurgedenegeyi. Ilangaajaa negedexi ba xojordoxi brigadanуудань муугаар, organizoovanno biņeer xydelmerilne.

I-dexi ba II-doxi бригадануудай xendeex xereggii xydelmerilin ime teempijl eseslen likvidirovelze, убеhe xuriaalgijl oiriin ydernyydte dyurgexe xeregtei. Kolxoozuudai, somsel sovedyudei xytelberilegņed болбол убеhe hain ņanartaigaar (xagdaruulangyгөөr) sag соонь xuriaaxa abalgijl ба тарлаа xuriaalgiiin болзorioo xilegdelgin tylөө xariuusaxa johotoi.

C. Nomtiin.

#### Ynder teempiin tylөө

**Petropavlovka. (Manal speckoorrhoo).** Deresteln somonoi, „Ulaan Oktiaabr“ kolxooz болбол somon soogoo egeel tryyyn, ybehenei xuriaalgijl exilee hen. Tere gehee, egse xaxad hara болoo, gebeņji, xehen xydelmerilins rezylytaad тон бага.

Ziņeelxede, ijyулиин 25-най medeeger 225 гектаар сабшалан сабшадгаа, 146 гектаарань гу, али 977 ceentner ybeheneiins xuriaalgданань бага. Плаангаа johoор 990 гектааргаа 12870 ceentner убеhe abxa баггаа.

Tus kolxoozoi убеhe xuriaalgiiin xydelmerilins иime хула teempeij байханань гол ņaltagaan xadaa, xuriaalgada плаанай johoор 61 хын, 6 kosiilkanduud ба 6 морин тarmуурууд xydelmerilxe байхан аад, oroidoo 39 хын xydelmerilne, maņinaуудань хyседөөр ба зybeer xereglegdenegyi. Eneen тугаа kolxoozoin tryyylegņe Cedeevov xadaa anxaralaa ogto tabinagyl. „Maņina deere huuxa хын ygei, gexehex, biņe, konkreetneer juymitijl xenegyi. Kolxooz соо looderuуud ба kolxoozoi azalda xaxarамзagyigөөr хандадag хуныуд олон. Ziņeelxede, Goncozab Cedendorzyljev, Zigmед Cedendorzyljeva, Dyudei Xobituuev g. m. болбол убеhe xuriaalgiiin xydelmeride ydereigөөr noormlin хaxadiijl arai geze dyurgedeg байна. Edener xadaa убеhe xuriaalgada Jabahan kolxoozигуудай азалиjл sabotirovalxa, fedenei azalai disciplinijl hуladxaxaa hededeg байна.

Убеhe xuriaalgada sabotajilijl eseslen butasoxizo, tere-

nijl oiriin yderte hain ņanartaigaar dyurgexe ņuxala.

C. Altaiski.

**V. S. Xolъzunoov, S. A. ņerkaasov, A. G. Titov, I. K. Kyrneņoov**

**Moskva, ijyулиин 31. (TASS).** Mydөөder, Moskva xadaa slyzeebne ujalгаа dyurgexe зуураа gemtegedijl, exe oronoigoo soloto xybyyudijl: Soveed Sojuuzai Gerol komdiv V. S. Xolъzunoovijl, maioor S. A. ņerkaasovijl, gurbada-xi raangiin vojeninzeener A. G. Titovijl, starņinaa I. K. Kyrneņoovijl xydeуlyybe.

Soveed Sojuuzai Gerol, SSSR-ei Verxovno Soveedel depyтаад Viktor Stepanoviĉ Xolъzunoovoi azajabadal xadaa socialis exе orondoo, kommuniis paartida, хынтыreltenei aguuji xe voozъ nyxer Staalinda xizaarлаņagyи preedannostiin ziņee болxo байна.

1918 ондо, Xolъzunoov xadaa 14-тel xybyyn байxadaa, zavoodoi sleesar—abatajaa хамта, Cariciniijl geroiņskoor арлагсадай zergede баггаа. Xozomiins, Агаарай-voeenee xysenyudei Leningradска Vojenne-teoretiiĉeska хургуулиijl dyurged, Soveed Sojuuzai obooronodo, niidelgin xeregijljudalalgada өөringөө азajabadalijl zoriуulaa.

Soveed Sojuuzai obooronoo xysijl beziyyulegiiin талаар erxim hain gabijaagal tylөө nyxer Xolъzunoov болбол Leeninei oordenoor ба Ulaan tugai oor-

#### Konkreetneer xytelberilxe

**Xori. (Telefoonoor abtaba).** Убеhe xuriaalgiiin xydelmerinyud Dunda-Xudanai somonodo xediti yni exilegdehen болбо, terenei rezylytaadanь тон бага байна. Xuriaalgiiin teempn hула. Ijyулиин 30-да somon dotoroo ybehijii beledxelgin талаар, vaalova sbooroi плаан арай geze 47 procent dyurgedehex gy, али 32500 ceentner ybehenei beledxegdehen байна.

Iime baixadanь, somonoinь kolxoozuudai xytelberilegņed (som sovedeins tryyylegņe nyxer Badmaajev Cimid) тон amaga-lanaar xandana. Edener болбол убеhe xuriaalgiiin kampaanijl konkreetneer xytelberilnegyi, dutuu дунда jabadalnuudijl zaisuulnagyl, tuhalmaza zyyulnegyi. Ede bygediins rezylytaadta, убеhe xuriaalgiiin плаанай хaxadansjl gyisedxegdeedyi, xuriaalgada удааруулгдаза байна.

Kirovei neremzete kolxoozodo azalanь хулаар organizoovaaalgданxai, 40 гаран kolxoozигуудань убеhe xuriaalgada xabaadadaggyi байна. Ene kolxooz болбол vaalova sbooroiгоо плаанijl oroidoo 28 procent (ijyулиин 30-да) dyurgede. Brigadiirans nyxer Cedeevov Ceren болбол kolxooz-

niguudai xysijl organizovaal-xiin, убеhe xuriaalgijl xytelberilxin orondo, kolxoozoiгоо ceent deere arxidaza jabadag байна. Xuriaalgiiin xandanь ydereigөө noormilij dyurgenegyi. Maņiniitnuudань, yder byri 5-5 гектаар газарijл сабша noormotol aad, arai geze 3-4 гектаар сабшана.

Myn, Vorosilovoi neremzete kolxooz xadaa ijyулиин 30-най yderte сабшала ба hyrilegiiin хоорондо тон jixe zariiv гаргана. Ene yderte 1366 гектаарijl сабшалан (плаан—2625 гектаар) аад, tereneigee 1266 гектаарijl hyrilebe. Iimehee, аjaar 140 гектаар zariiv гархан болно.

Eneenijl saasadanь jaabaņ yrgelzeylyze болxogyi. Leeninei neremzete kolxoozoi II-doxi бригаада (brigadiirans nyx. Ceekzin) meteer, tryyууylei xydelmerilin ziņeete hain ooped ба meetodijl oлонoi dostojaani болгозо, ybehenei xuriaalgijl oiriin sagta dyurgelge—ene yderel ņuxala zoriгоо myn. Eneenijl tula kolxoozoo maassijl ybehenei xuriaalgada bygedeegens xabaaduulxa, tedenei bytөөseteigөөr, organtzoovannoor xydelmerilxin tula johotoi gegsijn ysloovi balguulxa xeregtei.

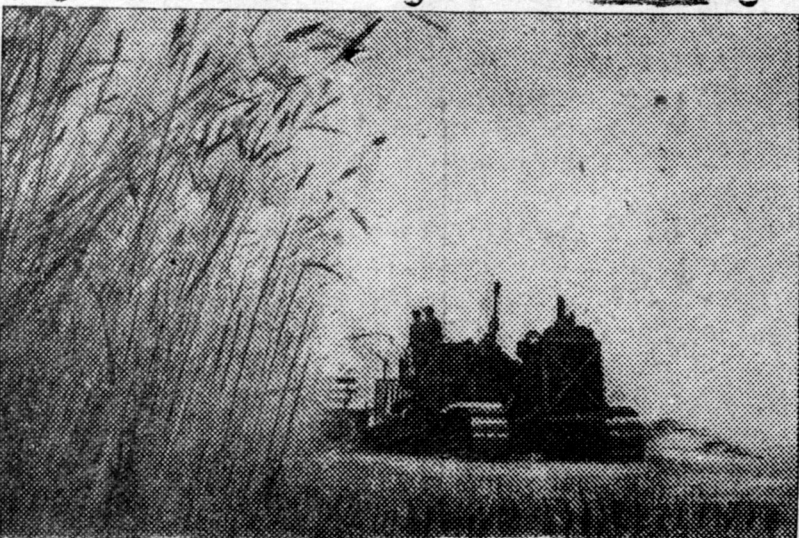
D. Dorzyljev.

#### Malņad убеhe xuriaalgada

Socialis malazalda tezeel batata bexi baaza baiguulxin tylөө, Xorilin aimagai, Anaagai Somonoi, Zdaanovai neremzete kolxoozoi malazalai feermede xydelmerildeg kolxoozигууд jixeer temeseze байна. Mal xaragsad—yneeņed ба feermiin byxii xydelmerilegņed хамтаргаа (xamta arba гаран хуныуд), nege бригаadiijl xuriaalgaa deere organizovaalхан jym. Tedener xadaa Asa geze goldo убеhe сабшalgijl jabuulna. Edener xa-

daa 150 гектаар газаргаа 1800 ceentner убеhe xuriaaxa abxa плаантай. Ede бригаadiinxid xadaa плаанаа dyurgexebdi gehen loozing dorо staxaanov-skaar xydelmerilze байна. Tus бригаadiinĉleengyyd nyxed Oĉor Zigedel, Dorzo Dubņanai, M. Darziin, D. Texiin gegņed hainaар xydelmerilze, biņe nyxedтөө ziņee xaruulxa jabana.

DAM. ZAM.



ZURAG DEERE: Gorzelenxoozoi (Ulaan-Yde) seseget azaxijl erxilegņe nyx. Sookolov teplice соо pomidooroo xaraza байна. (Mixalovai foto)

### Bajan urgasijl erxim hainaар xuriaalgavxiin tylөө

#### Таряа хурялгада бэлэдхэл муутай

**Петропавловка, июль 26. (Манал спецкорrhoo).** Таряа хурялга эхилхэ болзор ойртожо байна. ВКП(б)-ийн ЦК-гэй Майска пленумээр хайшаагдан, 1939 оной ургаса хурялгада бэлэдхэл тухай ВКП(б)-ийн ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй тогтоол соо нигэжэ хэлэгдэнэ: „...таряанайнгаа бvхы массивай дvврэн өдөөшөхынь хvлээнгvйгөөр, комбайннуудаар ба хурялгын простой машинануудаар, өдөөшөн боложо эхилээн участогууд дээр тvулгын ёhoор хаджаа эхилхэ“. Иймэ хадань, колхозууд, совхозууд ба МТС-вуд ургаса хурялгада хvсэд бэлэдхэлтэй, хурялгада хэлзөшье гарахаар бэлэн байха ёhotой. Тинхэтэй хамта, Дөрөстэйн сомоной, „Социализм“ колхозой правлени хадань эвэ шухала заабарине урта мартажархиоод, ургаса хурялгын бэлэдхэлье таһалдуулжа байна.

Июлиин 25-най мэдөөгээр, хурялгада ажаллаха ёhotой 18 жаткануудгаа 7-нь ремонтлогдонон ба хурялгын бусад инвентарьнуудань запасной частьнуудай vгь дээрээ, ремонтлогдоогv Энээнхээ гадна, 4 морин лотилканууд, 3 веялканууд, 2 трисер, 3 сортировканууд ремонтологдохо ёhotой ба хадань, харин колхозой правлени болбол: „Манай таряе МТС-ын тракторна мотилкоор сохижо vгэхэ юм тинимэ хадань ремонт хэгдэгvй“ гэжэ, „амагалан“ хуура байна.

Амбарнуудань шэнэ ургасье тушаан абалгада бэлэдхэ. 28 склад ба амбарнууд сэбэрлэгдэгvй, дезинфекцилэгдэгvй байна. Эдэ амбарнууд хадань vнгэргэшэ жэлэ таряаннаа vшөө хуладхадгvй байна. Зарим складуудта байхан, колхознигуудай ажалта vдэрэй таряа хадань vлещетэй болшонон ушарнууд vзгэдэнэ. Мун тэршэлэн, тоогуудань сэбэрлэгдэгvй, vлещетэй. „Социализм“ колхоз хадань механизиrowанно зерносушилкаань энэ жэлдэ хэрэглэхин тулшухала анхаралаа табинагvй. Мvнөө хvртэр тэрэнэ ремонтлоодvй байна.

Цыб. Жимбеев.

#### USAADBA ņADARAI GAZARIJL XEMZELGE

Xorilin aimagai, Anaagai somonoi, Zdaanovai neremzete kolxoozodo usaadba ņadarai uĉaastoguidijl xemzelgin xydelmerinyud jabuulгдаза байна.

Tus kolxoozodo хyдөө азaxiin arteeliiin Staalinска устaavai болоогyigөөr хазгагруулагдahanь ende ellryylegdeze байна. Zarim kolxoozигуудань noormohoo ylyu газарнуудijl edleeze баггаа.

Ziņeelxede, Sebeenov X.—

1,16 гектаар, Gombin D.—0,99 гектаар, Erdeniin—0,99 гектаар газартай байхан jym. Iime baidalda eses tabigдaza байна.

Tereenhee gadna, ene kolxoozoi obņceestvenne газаргаа jednoliĉigийнуд: Niifontov K—1,19 гектаар, Popoov 1,13 гектаар газарнуудijl xenhees zybņoelgyigөөr edleeze байхан jabadalnuud tobisoo ellryylegden gargagdaba.

KOLXOOZNIG.

#### НИРОВЭЙ МУЗЕЙДЭ

**Ленинград, июлиин 27. (ТАСС).** Кировэй музей хадань Сергей Миронович Кировэй ажаябадал ба действостийн тухай хэдэн нонин материалнуудээр ба бодото документнуудаар баяжхан байна.

Томско түрмэдэ, Кировэй редактировани доро, легальн бөшөөр хэблэгдэнэ, „Турьма“ гэжэ журналай 1906 оной сентябриин 9-эй vдэрэй хоёрдохи номерой бодото экземплярнэ Томскодо олодон байна. Журналань гектограф дээр хэблэгдэнхэй.

Кировэй Сибирьтэ ябуулхан революционно хvдэлмэриинэ характеризовалхан материалнууд бэдэрдэжэ ологдонон байна. Тэдэнэй дунда, Кировэй подписьтой „Нvхэр, анхаралтайгаар унша! Мэдэ, шиний засаг шамда юе хэлэнэб“ гэнэн хэдэн приказууд, 1919 оной „Коммунист“ газедий комплект ба бусад материалнууд бии.

соогvй мvрдэные гэршэлхэн, царска охрaнкын фотокопиин документнууд, классна журналнууд, Уржумскын нэрэмжэтэ городой ба Казаньскыи техникескэ училищенуудыи дvвргэнэнэй аттестатууд.

Астраханиин ба Сталинграддай архивуудгаа, Астраханиин оборонин vдэрнүүдтэ Военно-Революционно Комитедэй түрvүлэгшэ байхан Кировэй хvдэлмэриинэ характеризовалхан материалнууд бэдэрдэжэ ологдонон байна. Тэдэнэй дунда, Кировэй подписьтой „Нvхэр, анхаралтайгаар унша! Мэдэ, шиний засаг шамда юе хэлэнэб“ гэнэн хэдэн приказууд, 1919 оной „Коммунист“ газедий комплект ба бусад материалнууд бии.

#### Liootĉig M. Jy. Alekseejevei gemtelge

**Moskva, ijyулиин 31. (TASS).** Ijyулиин 27-до, slyzeebne ujalгануудаа dyurgexe байxadaa, liootĉig—Ispetaatelъ Mixail Jyliaanoviĉ Alekseejev gemtehen байна.

Mixail Jyliaanoviĉ болбол 1903 ондо, bagsiin byle соо tyrehen байна. Дунда хургуулиijl dyurgeheneigee hyылде, 1920 ондо Xydelmerilshen Tariaaņanaai Ulaan Aarmilин zergede hain duraaraa oņohon jym. 1925 ондо liootĉiguудай хургуул dyurgеbe. 1933-35 онуудта Alekseejev xadaa Ulaan Aarmida liootĉigoor азallahан ба xeden олон komaandна ujalгануудijl dyurgеhen баггаа. 1935 онхоо exildeg Mixail Jyliaanoviĉ xadaa

zavood deere liootĉig—Ispetaatellaар xydelmerilhen байна.

Alekseejev болбол ynder deere niidelgenyudei teexnikеer xatuу saugaар xydelmerilze exilhen, sovede tyryu liootĉiguudai negenь баггаа. 1937 onoi sentiaabrьda, Alekseejev болбол mianga kgr. poleezne ашаатагаар niideze, ynder niidelgin delxein rekoordijl togtoohon байна. Terenei hyылде, Alekseejevei niidelge болбол liootĉiguudijl ņine gablaanуудаар zorigzuulгаņа nyxer Staalinhaa amарņalga abhan баггаа.

M. Jy. Alekseejevijl хадagalга, аavgustiin 4-ней, 18 цааста, Noovo-Devilĉьje kladbiņede болxo байна.

#### АЙМАГАЙ ГАЗЕДНЭЭ

##### Социалистическэ туһаламжа

Июлиин 21-дэ, Тора село-гой служацинар ба хvдэлмэришад, хамта 24 хvн „Улаан Тора“ колхоздо vбнэ хурялгадаань туһалахан байна. Служацинар ба хvдэлмэришэдэй хvсөөр 12 гектар тармагдаа.

Гадна, эдэнэр болбол vбнэ хурялгын бригадануудай дунда массова ойгууламжийн хvдэлмэри ябууулаа.

Эдэнэр хадань тус колхоздо саг vргэлжэ туһалалсаа.

(„Красное знамя“).

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.